

СОЦИАЛНА СИГУРНОСТ – СЪЩНОСТ, ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА, ВИЗИЯ И ПОЛИТИКИ ЗА СОЦИАЛНА СИГУРНОСТ

Доц. д-р Иван Грозданов

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий”,
катедра „Организация и методология на социалните дейности”, филиал - Враца
ТП на НОИ – Враца

Абстракт

В статията се разглежда социалната политика, която включва широк кръг елементи между които се осъществяват взаимоотношения в резултат влиянието на редица фактори.

В широк аспект социалната политика представлява система от регулиращи въздействия от страна на държавата и общините с цел осигуряване на относително равенство и справедливост в рамките на икономическите възможности на страната.

Ключови думи: социална сигурност, мобилност, заетост

Въведение

Социалната политика разглежда причините, формите и последиците от неравенствата в задоволяване на основните жизнени потребности на различните социални групи в обществото. В тесен смисъл понятието социалната политика се разглежда като средство за защита на хората при вече възникнали неблагоприятни жизнени ситуации – социални рискове.

Социалната политика трябва да се разглежда като дейност за регулиране на отношенията на равенство или неравенство между различните социални групи и индивиди в обществото.

Прилагане на комплексен подход при разглеждане същността на социалната политика позволява:

- да се установяват икономическите позиции на различните социални групи и индивиди и да се определят различията между тях по отношение по доходи, здравно осигуряване, социално осигуряване, условия на труд и т.н.
- да се разкриват причините за тези неравенства;
- да се търсят и прилагат конкретни и специални мерки за преодоляване на тези социални различия.

От съдържателна гледна точка социалната политика включва следните елементи: доходи; социално (обществено) осигуряване; здравно осигуряване; пенсионно осигуряване; социално подпомагане; социалната политика в областта на труда.

Социалната политика се осъществява от Министерство на труда и социалната политика – специализиран орган на правителството за провеждане на социалната политика. Тя тясно кореспондира със социалната сигурност. Целта на всяка социалната политика е да гарантира социалната сигурност на своите членове и социалните групи в обществото.

Социалната сигурност предполага гарантиране на индивида и семейството срещу рисковете, които е възможно да настъпят при тяхното съществуване.

Социалната сигурност създава предпоставки за осигуряване на индивидите в случай, че настъпи социален риск т.е. тя гарантира добър стандарт, доколкото това е възможно при настъпил риск.

Социалната сигурност представлява система от институции, обществени правила и механизми, създаващи условия за нормално съществуване на индивидите при настъпили социални рискове. Това предполага налични финансови средства, но и система от услуги за обслужване на населението.

Координацията на социалната сигурност е система от правила, чиято цел е да улесни трудовата мобилност в рамките на Европейския съюз и на между страните-членки на ЕС и останалия свят. Тази система от правила се развива вече повече от 50 години, като се търсят възможности на междудържавно ниво да бъдат уредени въпросите, касаещи трудовата заетост, осигуряването, приложимото законодателство.

Правата по отношение на социалната сигурност на лица, придвижващи се във или извън ЕС, все още са уредени предимно с национални правила. Отделните държави членки сключват двустранни споразумения за координация на социалната сигурност и с тези споразумения се създава система от правила за координация по отношение на лицата, движещи се между двете държави. Основанията за сключване на такива споразумения са различни: досега с тях най-вече се е целяла защитата на гражданите, които работят в друга държава; все по-често обаче на тях се гледа като на средство за привличане на предприятия или работници от трети държави. Сключването на споразумение може да бъде и израз на добри политически отношения между страните.

Повече и по-добри работни места и равни възможности за всички са ключовите понятия в европейската политика на заетост и социални действия. ЕС се стреми да гарантира, че всеки ще бъде подготвен за промяната на базираната на знание икономика и ще е в състояние да посрещне предизвикателствата на глобализацията и, че растежът ще донесе полза на всички.

Подчертана е тясната взаимовръзка и взаимната подкрепа на икономическите политики, политиките за заетост и социалните политики. Добре проектираните системи за социална закрила и политики за социално включване са продуктивни фактори, допринасящи значително за икономическите постижения на всяка държава-членка. Продължаващите реформи в пенсионната система и здравеопазването имат положително въздействие както върху доброто състояние на държавните финанси, така и върху поведението на трудовия пазар. Успешните мерки в областта на здравеопазването подобряват качеството на живот и производителността. Всеобхватните политики за активно социално включване на хората, които са най-отдалечени от пазара на труда, подобряват човешкия капитал и предлагането на работна ръка, като същевременно укрепват сплотеността на обществото. Повишаването на благосъстоянието на децата и младите хора спомага бъдещите поколения да развият пълния си потенциал, което би им позволило да допринасят повече за обществото и за икономиката.

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Христосков, Й., Социално осигуряване – Университетско издателство „Паисий Хилендарски”, 2018
2. Кацаров, И., Теория на общественото осигуряване, част I. Общественото осигуряване в неговата цялост, Свищов, 1967
3. Борисова, М., Здравна информираност при пациенти с доброкачествена простатна хиперплазия, Science & Tehnologies, Volume VI, 2016, Number 1: MEDICAL BIOLOGY STUDIES, CLINICAL STUDIES, SOCIAL MEDICINE AND HEALTH CARE ISSN 1314-4111
4. Борисова, М., Качество на живот при мъже с доброкачествена простатна хиперплазия, Science & Tehnologies, Volume VII, 2017, Number 1: MEDICAL BIOLOGY STUDIES, CLINICAL STUDIES, SOCIAL MEDICINE AND HEALTH CARE ISSN 1314-4111
5. Л. Маринов, П. Добрилова. Проучване дейностите на медицинските сестри при осъществяване на здравни грижи при болни с артериална хипертония Сборник доклади от Трета Научна конференция с международно участие „Медико-социални аспекти в здравните грижи“, Враца, 28 ноември 2019 г.

6. Борисова, М., К. Стефанова, Цв. Джиганска, Здравна култура сред мъже с доброкачествена простатна хиперплазия, Сб. доклади от юбилейна научна конференция с международно участие „ Образование, наука и иновации в здравните грижи” Враца, 2017, с.78-82, ISBN 978-964-9318-89-0
7. Л.Маринов, Св. Вълкова.Медико - социални измерения на проблема "Насилие над деца", сб. Доклади от межд. научна конференция "Европейски стандарти в спортното образование", 2013
8. Borisova, M., Dimitrova M., HEALTH OF MALE REPRODUCTIVE SYSTEM, MEDICUS, International medical scientific journal № 3 (21), 2018, Volgograd, p.62-65, ISSN 2409-563X
9. Адриановская, Т. Право социального обеспечения. Институт пособий и компенсационных выплат, ЮНИТИ-ДАНА, 2015
10. Борисова, М., Добрилова П., Информираност при медицинските сестри за повишаване на здравната култура сред пациенти с Доброкачествена простатна хиперплазия, Сестринско дело, 2018, бр.3 с.17-22, ISSN 1310-7496
11. Л. Маринов; П. Аспарухова. 2014. Комуникацията в сестринските грижи през погледа на студентите. сп. Медицински форум, МУ-Варна
12. Белозеров, С., Н. Кузнецова, А. Архипов, А. Базанов, С. Белозеров, Страхование и управление рискоми: проблеми и перспективи, Проспект, 2017